

Alken i 50erne

Jeg har lige læst Alken Mejeris historie; men den er jo ufuldstændig – den begynder jo først efter mejeriet er lukket. I det hele taget nævnes det gamle Alken ikke på Alkensiden.

Nu kan jeg ikke gøre mig til at være gammel Alken-borger, for jeg boede jo i Vædebro i Skanderup/Stilling Kommune – som senere blev til Skanderborg Kommune.

Men i min ungdom indtil midten af 50'erne kom jeg jævnligt i byen. Og det var jo en helt anden by end Alken i dag – sådan går det jo. Alting forandrer sig.

Vi kom til Vædebro i 1946, og dengang var mejeriet stadig i funktion med mejeribestyrer, førstemejerist og to mejeri-elever. Der kom hver dag et antal mælkevoгне fra oplandet, og der var travlhed. Man producerede også ost på mejeriet, og der var et mælkeudsalg, som blev passet af skomageren, der boede lige ved siden af.

Om onsdagen kom fiskemanden, der var meget dårligt gående, ned på mejeriet med sine fisk - som han lige havde hentet på stationen – og fordelte fiskene på de forskellige mælkevoagne i portioner, der passede til de forskellige husholdninger på ruterne. Fiskemanden boede på vejen til Svejstrup på venstre hånd lige neden for bakken. Jeg husker desværre ikke, hvad han hed. Jeg har det lidt svært med at huske navne.

Men mejeriet var mere end det. Det var også samlingssted for byens ungdom – oppe på elevernes værelser. Men Alken var jo meget mere end mejeriet. F.eks. var der station med stationsmester (m. bolig) posthus, to landposte, portør og baneformand og næstformand samt en kolonne. Dvs arbejdere til at arbejde på banelegemet. De var dog ikke faste, men blev ansat efter behov.

Alken havde to lillebiler: Klyne-Hans, der boede i Doktorboligen og Alfred, der boede ude på Svejstrup Enge.

Der var to købmænd dengang. Købmand Jacobsen i det nuværende Minimarked og købmand Pedersen (Stimmer), der havde forretning i det første hus ovenfor banen.

Ham gik det ikke så godt, for da det meste af byens befolkning havde bog ved Jacobsen. Og hvis Jacobsen fik nys om, at man havde handlet ved Stimmer var han ikke sen til at opkræve sit tilgodehavende.

Jacobsen handlede også med foderstoffer, brændsel, cement m.m. Han havde altid en kommis eller en lærling, og hans kone var altid i butikken.

Det kunne ske, at man kom om til Stimmer, og så havde han ikke den vare, man ønskede – men kom igen i eftermiddag, så har jeg den. Og så entrede Stimmer sin damecykel – med kurv – og hjulede ind til Oscar Brun på Møllegade i Skanderborg for at hente varen.

Næste hus bag banen tilhørte rottemanden. Jeg ved ikke, om han fangede nogle rotter; men han købte regnorm – vistnok til at lave muldvarpegift. Men der var flere af konerne i Alken, der traskede rundt på græsmarker om natten og samlede orm. De dygtige og tålmodige kunne godt tjene en god skilling ved den beskæftigelse.

Der var både en murermester og en tømrermester i byen dengang – og en slagter og en skrædder. Frysehus fik vi også nede bag skomageren – som fik den opgave at passe det. Samme skomager havde nok at se til - foruden skomageriet havde han også brødudsalg og ishus.

Der var to vognmænd: Henry Bloch og Oluf Sørensen (som også var tørvefabrikant).

Der var en del ungdom i byen dengang, da der næsten var børn i alle husene. To mejerielever, en kommis og karlene på Alken-gårdene.

Telfoncentral, forsamlingshus og smedie lå samlet på Skanderborgvej, hvor Gert Nielsen i dag har værksted. Smedekonen var centralbestyrer og bestyrer af forsamlingshuset.

Jens Aage Sørensen, som var gift med stationsmesterens datter Thora, hjalp til på stationen. Rodede lidt med biler, og så havde han en Ferm Vaskemaskine, han lejede ud – en halv eller en hel dag ad gangen.

Skrædderen var en lille mand, der gerne arbejdede om natten. Hans kone Rikke var en meget udfarende dame, der gerne ville vide alt om alle – særligt nyankomne til byen. Hans søn Børge spillede harmonika og spillede til bal, allerede inden han blev konfirmeret. Han blev gift med Grethe Davidsen, og de spillede med Grethe Davidsens kvartet i mange år – både i Danmark og i Norge.

Så flyttede jeg fra egnen og mistede kontakten – og senere, da jeg kom nærmere til, var de fleste af min omgangskreds flyttet fra Alken, og meget andet var forandret, så der var ikke rigtig noget, der trak.

Rudolf Foustad